

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vsa leta . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NO. 158. — ŠTEV. 158.

NEW YORK, SATURDAY, JULY 8, 1933. — SOBOTA, 8. JULIJA 1933

TELEFON: CHelsea 3-3878

VOLUME XII. — LETNIK XII

GENERAL JOHNSON JE POSVARIL INDUSTRIJALCE

GENERALNI POŠTNI MOJSTER FARLEY PRAVI, DA BO ŠE LETOS ODPRAVLJENA PROHIBICIJA

Kapitalisti hočejo izkoristiti položaj in puste tovarne noč in dan obratovati. — Zaposlili so razmeroma le malo delavcev. — Senator Wagner pri predsedniku. — Farley je pozval državo Kentucky, naj hiti s preklicom prohibicije. — Zvezna zakladnica potrebuje denar.

WASHINGTON, D. C., 7. julija. — General Hugh S. Johnson, kateremu je poverjena izvedba načrtov za obnovo ameriškega gospodarstva, je dočkal, da skušajo nekateri kapitalisti izkoristiti sedanjí položaj.

Pozivu vlade, naj se sporazumeje med seboj glede skrčenja delovnega časa in določenja plač, se niso odzvali. V nasprotju s tem pa njihove tovarne obratujejo noč in dan. Najeli so razmeroma le malo novih delavcev, producirajo pa toliko kot niso niti v času največje prosperitete. S tem hočejo priti poceni do velikih zalog, katere bodo drago prodajali, ko bodo morali delavcem zvišati plače in skrajšati delovni čas.

To se predvsem opaža v tekstilni industriji in industriji čevljev.

Predsednik Roosevelt je razpravljal danes popoldne z newyorškim senatorjem Wagnerjem o programu za javna dela. Kongres je določil v to svrho tritisoč tristo milijonov dolarjev.

Senator je izrazil upanje, da se bo z javnimi gradnjami kmalu začelo in da bo mogoče že pred zimo zaposliti nad en milijon delavcev. Mesta in občine bodo dobile posojila, ko bodo ustanovljene lokalne upravne oblasti.

V New Yorku je dva tisoč lastnikov tiskarn sklenilo pogodbo glede plač in delovnega časa. Pogodbo bodo predložili lastnikom čikaških tiskarn, ki jo bodo najbrž odobrili v nekoliko izpremenjeni obliki.

WASHINGTON, D. C., 7. julija. — Generalni poštni mojster Farley je danes ponovno pozval guvernerja države Kentucky, Ruby Lafoona, naj tekom posebnega zasedanja državne zakonodaje odredi glasovanje glede preklica osemnajstega amandamenta.

Lafoon pravi, da v tem letu nikakor ne bo mogoče dobiti potrebnih šestintrideset držav za preklic, in da je vsled tega vseeno, če se počaka do prihodnjega leta, ko se bo vršilo redno zasedanje zakonodaje.

Farley mu je brzojavil, da se bodo še letos vršile državne konvencije v štiridesetih državah, vsled česar si drzne trditi, da bo osemnajsti amandment še letos preklican.

Vsled tega je največje važnosti, da država Kentucky že letos glasuje, da bo zadeva čimprej rešena.

Nadalje se ne sme pozabiti, da se je demokratska stranika v svoji platformi odločno zavzela za preklic osemnajstega amandamenta. Delegati, ki so zastopali državo Kentucky na demokratski konvenciji v Chicagu, so soglasno glasovali za tozadevno planko v demokratski platformi.

Administracija je zato za takojšen preklic, ker je izvedba prohibicijske postave v sedanjih okoliščinah nemogoča. Nadalje potrebuje zvezna zakladnica denar, ki ga hoče dobiti od davkov, naloženih na pivo, vino in žganje.

Farley je zelo zadovoljen z uspehi svojih govorov, ki jih je imel prejšnji teden v North Carolini.

Dne 15. julija bo govoril v Tennessee, kjer se bo 20. julija vršilo glasovanje o preklicu. 18. julija se bo vršilo glasovanje v Alabami in Arkansasu.

Izida glasovanja v teh treh državah vse napeto pričakuje. — Ako bodo te tri države glasovale za preklic, — je rekel Farley, — bo zadeva rešena.

Letalec Mattern je živ v Sibiriji

PRIZNANJE SOVJET. UNIJE

Združene države bodo dale Rusiji v kratkem drugo večje posojilo. — Priznanje se bo kmalu završilo.

Washington, D. C., 7. julija. — V zvezi z načrtom vlade, da dobi trg za preobliko ameriško blago, je pričakovati, da bodo Združene države v najkrajšem času priznale sovjetsko Rusijo.

Poleg tega, da je vlada dovolila Rusiji \$4.000.000 posojila za nakup ameriškega bombaža, prihajajo vesti, da bo ameriška vlada dovolila Rusiji še večjo posojilo za nakup drugih poljskih pridelkov.

Ta korak je v soglasju z vladno politiko, da najde trg za svoje izdelke, katerih ima v velikem izobilju.

Lawrence Steinhard, ki je odpotoval na poslaniško mesto na Švedsko, je rekel, da je od predsednika Roosevelta prejel naročilo, da proučuje priznanje Rusije.

Število ruske živine je bilo zmanjšano za polovico, ker je bilo treba vse žito obrniti za prehrano prebivalstva. Jeseni bo najbrže sovjetska vlada morala nakupiti mnogo žita in posebno še pšenice.

VELIK VIHAR V TEXAS

Brownsville, Texas, 7. julija. — Tropični tornado, ki je šel ob obrežju tezaškega zaliva, ima najbrže svoje središče v redko obljudenih krajih severne Mehike. Vremenski urad v Brownsville je prenalš s svarilom pred viharjem. Barometer se dviga. Prebivalci, ki so zapustili svoje domove, so se vrnili, kajti vihar je vzel svojo pot nižje na jugu.

Iz Port Isabel, Tex., prihaja poročilo, da je tam dosegel vihar hitrost 45 milj naro in da je zelo razburil morje. Mesto samo ni bilo prizadeto.

JAPONSKA ZAHTEVA TEŽJE TOPOVE

Ženeva, Švica, 7. julija. — Japonska je v svojih novih pogojih za razorožitevno pogodbo pisme no prosila Ligo narodov, da ji dovoli izdelovati večje topove in tanke, kot pa je predlagala v svojem prvem priporočilu.

S tem hoče Japonska doseči enako stopinjo z Združenimi državami in Anglijo v pomorski sili.

Japonska predlaga, da bi bili določeni 6-palčni topovi, mesto 4-palčni in tanki naj bi bili po 20 ton, mesto po 16 ton.

BALBO JE PRIPRAVLJEN ZA POLET

Reykjavik, Islandija, 7. julija. Armada 24 italijanskih aeroplanov je pripravljena za polet iz Cartwright na Labradorju. Toda general Balbo še ni določil časa odhoda, ker še pričakuje poročila o vremenu.

Imamo še dovolj časa, — je rekel Balbo. — Čikaška razstava bo odprta še nekaj mesecev.

VATIKANSKA POGODBA JE IZGOTOVLJENA

Katoliške organizacije se ne bodo vmešavale v politiko. — Bavarska bo opustila poslanika pri Vatikanu.

Vatikan, 7. julija. — Vatikanško-nemški konkordat je izgotovljen in bo v nekaj dneh podpisan. Vatikan je imel do sedaj konkordate z Bavarsko, Prusijo in Badensko. V novem konkordatu niso vključeni dosedanjí konkordati s posameznimi državami, temveč bo veljaven za celo nemško državo. Z ozirom na to, bo konkordat veljaven za okoli dva milijona nemških katolikov v posameznih nemških državah.

Novi konkordat bo izpolnil marsikatero vrzel, zlasti glede katoliške vzgoje v ljudskih šolah, kar je bilo v pruskem konkordatu izpuščeno.

Zelo zanimiva je določba, da nemška vlada ne bo nastopala proti članom stranke centruma, ki je bila razpuščena. V povračilo za to se je Vatikan zavezal, da katoliški akciji ne bo dovoljeno nobeno politično delovanje. Nemška vlada jamči, da ne bo več preganjala katoliških duhovnikov.

Zaradi tega konkordata bo Bavarska najbrže opustila svoje poslaništvo pri Vatikanu. Nadškof Grober iz Freiburga, ki je pomagal podkancelerju von Papenu pri pogajanjih za konkordat, bo zastopnik cerkve tekom prehodne dobe in bo pazil da bosta obe stranki izpolnjevali določbe konkordata.

NEMČIJA POSTAJA BOLJ PRIJAZNA

Dunaj, Avstrija, 7. julija. — Avstrijska vlada in časopisje je postalo pozorno na zelo prijazen članek o Avstriji v nemškem napoln uradnem listu "Aussenpolitische Korrespondenz" v Berlinu. List pravi, da nemške oblasti zelo prijazno postopajo z Avstrijo in da, kadar potujejo v Nemčijo. Vsled tega misli avstrijska vlada, da se bo Hitler zopet sprijaznil.

Dunajski list "Reichspost" z zadovoljstvom omenja, da članek berlinskega lista odobruje politično stališče, katero je zavzel avstrijski kancler Engelbert Dollfuss. Toda "Reichspost" pripominja, da za poravnava spora med Nemčijo in Avstrijo obstaja že vedno iste težkoče, ker berlinski list priporoča, da bi avstrijska vlada sprejela v vladno koalicio tudi avstrijske nazijce, češ, da predstavljajo tretino volitev.

Toda avstrijska vlada je mnenja, da bo po vsem tem, kar se je do sedaj zgodilo, koalicio s fašisti ni mogoča.

Proti koncu izraža članek "Reichspost" dvom, ako "Aussenpolitische Korrespondenz" v resnici kaže izpremembo nemškega mišljenja, ali pa samo skuša izvedeti, ako je avstrijski vladi žal zaradi tega spora.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

VROČI BOJI ZA CHACO

Bolivijci so pričeli z veliko ofenzivo. — Ubityh je bilo 2000 vojakov. Napad je prišel nepričakovano.

La Paz, Bolivija, 7. julija. — Z bolivijske fronte prihajajo poročila o vročih bojih v splošni bolivijski ofenzivi v Gran Chaco okraju. Na obeh straneh je bilo mnogo izgub. Poročilo pravi, da so v zadnjih bojih, ki so trajali 36 ur, Bolivijci zavzeli več strateških točk pri Nanawí in Gondri.

Bolivijski vojaški stan naznaja, da so Paragvajci izgubili dva tisoč mož in še mnogo več jih je bilo ranjenih. Paragvajci so izgubili tudi mnogo ruskih častnikov.

Bolivijci so podminirali utrjeni paragvajski otok Nenawa in ga razstrelili. Pri tem je bilo ubityh do 200 paragvajskih vojakov.

Ti boji so bili najhujši zadnje mesee v času, ko skuša Liga narodov poravnati spor.

Bolivijci in Paragvajci so drzeli premirje ter čakali, kak uspeh bo imelo posredovanje Lige narodov. Toda bolivijsko vojaško poveljstvo ni nikdar pristalo v to, da bi prenehalo s sovražnostmi ter je pričelo z močno ofenzivo v namenu, da prečene Paragvajce s strateških točk.

Assuncion, Paragvaj, 7. julija. Bolivijci so pričeli močno ofenzivo, najbrže z namenom, da pridobijo najboljše stratežne postojanke, predno bi se Ligi narodov posrečilo doseči premirje. Izgube so zelo velike.

Ogorčen nad bolivijskim napadom je paragvajski zunanji minister brzojavil svojemu zastopniku v Ženevi, da protestira pri Ligi narodov.

Ravno v času, ko se skuša poravnati spor, — je brzojavil zunanji minister, — so Bolivijci pričeli najhujšo ofenzivo proti Nenawí in Gondra.

Liga narodov je naprosila Anglijo, Francijo, Italijo, Španko in Mehiko, da imenujejo svoje zastopnike v komisijo, ki bi šla na kraj sovražnosti in bi skušala doseči premirje.

LJBOSUMEN STAREC

Los Angeles, 6. julija. — 70-letni David B. White je ustrelil 56. letno Anno Minch, ranil njenega moža, nato pa sebi pognal kroglo v glavo. Mrs. Minch je prišla pred štirimi leti sem iz Elisabeth, N. J. ter se seznanila z Whitejem. Pred kratkim se je pa pobotala s svojim možem in začela zopet živeti z njim. To je starca tako razjarilo, da je segel po orožju.

UPORNE LADJE SO PRIŠLE V PRISTANIŠČE

Hongkong, Kitajska, 6. julija. Tri uporne bojne ladje, Haiči, Hiašen in Čaoh, ki so pobegnile iz Tsingtao, so prišle v ustje reke Kanton in so se zasedrale. Zastopniki upornikov so bili poslani v Kanton, da se pogajajo za predajo kantonski vladi. Toda vlada je izjavila, da ji ni mar za lade, ker so z obratovanjem združeni preveliki stroški.

PO TRIINDVAJSETIH DNEH SE JE JAVIL IZ MALE SIBIRSKÉ VASI

MOSKVA, Rusija, 7. julija. — Z ozirom na brzojavko, katero je poslal ameriški letalec Jimmie Mattern, je Mattern živ in se nahaja v Anadiru, na polotoku Čukotka v Sibiriji.

London, Anglija, 7. julija. — Poročilo Reuterjevega urada naznaja, da se nahaja James Mattern v Anadiru na Čukotki v Sibiriji.

Anadir je trgovska postojanka ob reki Anadir v najbolj severovzhodnem delu Sibirijske, severno od Kamčatke.

Takoj po prejemu Matternovega obvestila je sovjetska vlada po brezličnem brzojavu naročila sibirskemu letalcem, ki so ga iskali, da mu naj takoj gredo na pomoč. Sovjetski uradniki so tudi brzojavili različnim krajem na Daljnem Istiku, prosili jih za vsako možno poročilo o letalcu.

Ob reki Anadir je bil leta 1920 tudi najden Roald Amundsen, ko je skušal priti na Severni tečaj. Pogrešali so ga skoro poltudi leto, predno je bil najden.

O Matternu ni bilo ničesar več slišati, odkar je 15. julija odletel s svojim aeroplanom "Century of Progress" iz Habarovska v Sibirijo na potu v Nome na Alaski. To je bil najtežji del njegovega poleta okoli sveta, kajti preleteti bi moral 2500 milj nad polarnimi pustinjami in ledom.

Ker ni prišel na Alasko in tudi prebivalci ob vzhodni Sibiriji niso ničesar mogli povedati o njem, je sovjetska vlada odredila iskanje z aeroplani in ladjami. Združene države so naročile vsem ameriškim ladjam in severnim Pacifiku, da naj gledajo za Matternom. Prejšnji teden so iz New Yorka proti Nome na Alaski z aeroplanom odšli štirje letalci, da bi ga iskali.

ZAKON BREZ OTROK JE NEČASTEN

Zakonski pari brez otrok bodo v Nemčiji zaničevani. — Nazijci agitirajo za velike družine.

Berlin, Nemčija, 7. julija. — Zakonski pari brez otrok bodo od sedaj naprej v Nemčiji zaničevani in bodo označeni "kot dovoljeno prečestvo", kakor pravi dr. Thomalla, ki je prišel nazijško kampanjo za večje družine. Dr. Thomalla pravi, da bodo zakonske žene brez otrok imenovane "izvržek človeške družbe".

Vlada izdeluje načrt za izpremembo davkov, ki bodo imeli namen pospeševati razmnožitev čiste nemškega arijskega plemena.

Prijateljsko bratstvo, ki mora vladati med vsemi nemškimi državljani, se mora kazati tudi na javnih shodih, kot zahteva delavski ravnatelj Robert Ley, ki je odredil, da morajo lastniki podjetij, ne glede na to, kako veliko je podjetje, s svojimi delavci korakati pri demonstracijah, da pokažejo, kako zna Nemčija premagati razredno sovraštvo.

KITAJ. VLADA PROTI FENGU

General Feng hoče vzeti mesto od Mančukuo. Kitajska vlada mu je zagrozila s silo. — Kitajska in Japonska ste spoznamljeni.

Šanghai, Kitajska, 7. julija. — Kitajska vlada v Nankingu je dejansko napovedala vojno generalu Feng Yu-hsiangu, poveljniku "protijaponske armade" v provinci Čahar. Vojaške oblasti v Peipingu so po naročilu narodne vlade v Nankingu poslale vojsko pod poveljstvom generala Pang Ping-hsuna v Čahar, da silovito vlada še vedno skuša mirnim potom poravnati se s "krščanskim generalom", čegar upornost nasprotuje kitajsko-japonskemu premirju, ki je bilo pred kratkim sklenjeno v Tangku.

Osrednja vlada je po posvetoivanju z vojaškimi oblastmi v Peipingu izjavila, da vlada ne sme več odlašati in mora odločno nastopiti proti generalu Fengu, ker vsi dosedanjí poskusi poravnati z njim spor zaradi Čaharja niso imeli uspeha.

General Feng se ni hotel ukloniti poveljem osrednje vlade in pri tem ga podpirajo vsi njegovi podrejeni generali. Na povabilo vlade, da opusti svoje poveljstvo in pride v Peiping na razgovor z vladnimi zastopniki, je trdovratno ostal na svojem mestu z zatrdilom, da hoče pognati Japonce iz dežele. Feng še dalje nabira vojaške ter se pripravlja, da vzame Japoncem mesto Dolonor, severno od Kalgana.

S tem, da so vojaške oblasti poslane proti Fengu svojo armado, so pokazale, da so pripravljene odločno nastopiti proti upornemu generalu; sedaj samo še čakajo izid konferencije v Dairenu. Ako se zahtevi kitajske vlade ne bo pokoril, bo vladno vojaštvo pričelo vojno.

MARIJIN PAJČOLAN IZPOSTAVLJEN

Chartres, Francija, 6. julija. — Pajčolan Device Marije, ki je največja dragocenost katedrale že 11 stoletij, je sedaj mogoče videti vsak teden, mesto samo ob nedeljah, kot je bilo do sedaj v navadi.

Vsled naraščajočih prošenj s eelega sveta, da bi bilo mogoče svetorelikvijo vsak dan videti, je cerkevna oblast to dovolila. Pajčolan je shranjen v zlati omari, ki je posejana z dragimi kamni in kapeleci za glavnim oltarjem.

Naročite se na "GLAS NARODA" največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Peter Zgaga

Tedaj v naravi že ni več rosice; počitka v travi se pa vsi bojijo, ker so povsod te vražje borov-

Naročila sprejema:
"GLASNARODA"
 216 W. 18th Street
 New York, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

VICTOR HUGO:

POVEST Z BREGOV RENA

Že dolgo, zelo dolgo je, kar so hoteli v Aix-la-Chapelle zgraditi cerkev. Zbrali so nekaj denarja in začeli. Izkopali so temelje, dvignili zidove, lotili so se že obokov in šest mesecev niso slišali nič drugega kakor oglušujoče škripanje žag, udarce klavira in sekir. Po šestih mesecih je zmanjkalo denarja. Na pravili so oklice na romarje, pred cerkvenimi vrati so vzdali kosirno puščico, toda vanjo je padel le kak groš ali križavec. Kaj naj storijo? Občinski očetje so se zbrali, iskali, govorili, sklepali, preudarjali. Delavci so zapustili delo, trava in nadležne ovijalke, ki se lotijo starih razvalin, so kmalu pokrili nove zidove zapuščenega poslopja. Ali naj prepuste cerkev usodi? Slavnobitni občinski očetje so bili vsi poparjeni.

Ko so sklepali, kaj naj napravijo, je stopil pred nje neznan mož visoke postave in priklupnega obraza.

"Dober dan, občani! O čem se pogovarjate? Vsi zmedeni ste. Ali vam je cerkev tako zelo prirasa k srcu? Ali ne veste, kako bi jo dozdali? Pravijo, da vam manjka denarja..."

"Nikar ne mlatite prazne slame," je rekel župan nejevoljno. "milijon v zlatu bi potrebovali..."

"Tamle je!" je dejal neznanec. Odprl je okno in pokazal občinskim očetom voz, ki se je prav tedaj ustavil sredi trga. Vanj je bilo vpreženih deset jarmov volov. Stražilo ga je dvajset zamorcev, ki so bili do zob oboroženi.

Eden izmed meščanov je odšel z neznanecem. Na slepo srečo sta pobrala vrečo, ki jima je prišla pod roke. Nesla sta jo v dvorano in jo pred občinskimi očetmi odprla. Bila je polna zlatnikov.

Gospodje pa so tujca debelo pogledali.

"Kdo ste, milostni?"

"Dragi moji tepeji, tisti sem, ki ima denar. Kaj hočete več? Prebivam v Črnem gozdu in merim popoči zlatnike na koree. Kaj vas vse drugo briga? Odpel sem pas, sezite vani in zajemite!"

"Dobro," so dejali občinski očetje. "Velja! Dozdali bomo cerkev."

"Prav. Toda pod enim pogojem..."

"In sicer?"

"Dozdajte cerkev, gospoda! — Vzemite vsa to pločevino! Meni pa obljubite prvo dušo — kakršnako-li že bo —, ki stopi v cerkev tisti dan, ko bodo vabili zvonovi k posvečenju."

"Vi ste hudobec!" so zaklicali vsi občinski očetje v en glas.

"Vi ste pa tepeji!" je mirno odvrnil neznanec.

Očetje so se začeli od strahu križati. Toda Urianu — tako je bilo hudoben ime — to ni škodilo. Rožljaj je z zlatom in čkal, da se ugesejo. Pameten hudobec je bil. "Pred vsem," je dejal, "sem jaz

tisti, ki bo imel izgubo. Vi hoste imeli denar in cerkev. Jaz, jaz bom pa dobil samo dušo. In kakšno dušo, vas vprašam? Prvo, ki pride. Slučajno dušo. Kakšnega svetolince, ki se bo delal pobožnega in bo hotel priti prvi v cerkev. Dragi očetje! Vaša cerkev bo lepa. Slog mi je všeč. Poslopje bo okusno. Ali ne bi bilo škoda, če bi vse ostalo tako, kakor je? Sezimo si v roke: vam milijoni, meni dušo. Ali velja?"

Tako je rekel gospod Urian. — "Pred vsem," so si mislili občinski očetje, "smo zadovoljni, da zahteva samo eno dušo. Če bi bil kolikaj prebrisan, bi lahko dobil vse mesto."

Kupčijo so sklenili in dobili milijon. Urian je izgnal v obliki višjevega plamenčka, kakor je pač pri hudobih navada, in dve leti nato je bila cerkev dozdana.

Ni treba še posebej povedati, da so vsi občinski očetje prisegli, da tega, kar se je zgodilo, ne bodo nikomur povedali in da je vsak še isti večer vse odkril svoji ženi. To je že stara navada, ki je niso sklenili občinski očetje, pa so se je vendar držali. In ko je bila cerkev dozdana, so po zaslugi teh žena vedeli vsi meščani, kako je, in nihče se ni upal stopiti v cerkev.

Nova ovira, nič manjša od prve. Cerkev je zgrajena, toda nihče ne stopi vanjo. Cerkev je dozdana, a prazna. In čemu jim bo prazna cerkev? Občinski očetje so spet premišljali, sklepali. Odkrili niso ničesar. Poklical so škofa. Tudi oni ni nič vedel. Poklicali so kapiteljske kanonike. Ti so svetlovali, naj se obrnejo na menihe. "Zlomka," je dejal eden izmed njih, "za to ne bo tako hudo. Dolžni ste Urianu prvo dušo, ki pride v cerkev. Ta duša pa je lahko kakršnako-li, Urian je tepec, to vam povem. Večraj so ušli v neki dolini živega volka. Spustite ga prvega v cerkev, Urian bo moral biti z njim zadovoljen. Saj je zahteval karšnoko-li dušo."

In res! Drugo jutro so zazvonili zvonovi k posvečenju. "Kaj, danes bodo cerkev odprli? Le kdo bo šel prvi vanjo? Jaz ne." "Tudi jaz ne." "Jaz tudi ne." V množicah so ljudje prihiti. Občinski očetje in kanoniki so se stali pred vrati. Tedaj pa so pripeljali volka v kletki in dali znak, naj se odpro vrata.

Volka, ki se je prestrašil množice, je zagledal odprta cerkvena vrata in se zatekel v zavetje cerkve. Urian je čkal za vrati. Usta je imel odprta do ušes in oči je v sladki strasti zaprl. Pomislite, kako se je ujezil, ko je začutil, da je požrl volka. Zatulil je, da so se oboki stresli in letal nekaj časa pod njimi kakor nevihta. Potem je ves besen zbežal iz cerkve in pri tem tako brejni težka brnasta vrata, da so se preklala od vrha do tal. Še danes kažejo to razpoko.

"Zato stoji," pravijo stari me-

ščani, "na levi strani vrat brnast kip volka in na desni horov česarek, slika volkove duše, ki jo je Urian tako neusmiljeno prežvečil."

(Priredil B. R.)

ŽELEZNIŠKA POSTAJA KOT KLAVNICA

Na postaji San Giorgio di Nogaro v Italiji je treščil tovorni vlak v drug vlak, ki je iz Trsta pripeljal veliko pošiljko živine. Deset vagonov je popolnoma razbilo, razbitine pa so kakšnih sto glav izbrane živine raznesarile dobesedno pri živem telesu. Na nekaterih mestih je bila proga za decimeter visoko pokrita s krvjo.

Tuljenje ubogih živali je alarmiralo vse mesto. Pozvali so vse v bližini postaje dosegljive mesarje, da bi napravili njihovim mukam konec in rešili meso.

KONEC BABILONSKEGA STOLPA

Staroveški Babilon je štel dva milijona prebivalcev in je bil največje mesto svoje dobe, kakor je sedaj London. Babilon je pa imel tudi nekaj ameriškega, 90 m visok stolp s 7 nadstropji, ki je bil prvi nebotičnik sveta, poleg tega pa največjo stavbo sveta. Markovci hrani, kraljevske palače ter več palač bogatih industrijcev in veletrgocev. Babilon je bil znan tudi po svojem kipečem družabnem življenju, razkošju in razvratu, kakor je zdaj Pariz. Kako so skrbeli Babilonci za promet, so pričale široka ulice, kakršne ima malokatero moderno mesto. Babilon je imel tudi izborna kanalizacija in vodovod. Hrami in palače iz opeke so bili obloženi s ploščicami krasnih barv, čisto pa tudi z alabastrom.

Babilonski stolp, ki se zdaj pečeča z njim raziskovalec profesor Unger in arhitekt Koldawey, je bil po starih pismenih virih približno tak, kakor ga je bil opisal Herodot leta 455 pred Kristusom, ko se je sam povzpel nanj. Kdaj so Babilonci zgradili ta stolp, ni točno znano. Na vrhu je bil hram, ki so ga rabili tudi kot zvezdarno. Prvič se omenja babilonski stolp v 7. stoletju pred Kristusom. V stolp so vodila tri stopnišča. Zvezdoslovski stopi so se imenovali takrat ziggniti in imeli so jih vsi hrami. Znamenita je bila zvezdarja pri Markovkem hramu, kjer so imeli kip boga iz čistega zlata. Babilonski stolp je začel razpadati s propadanjem Babilona in ko je hotel Aleksander Veliki leta 331 pred Kristusom obnoviti napol porušeno mesto, je bil stolp že v razvalinah.

Boj za operacije brez bolečin je zahteval istotako junakov in žrtve. Najodločilnejši poskus za uvedbo narkoze, ki se nam vidi danes sama po sebi umevna, je moral znanstvenik izvršiti isto tako na svojem telesu. To je bil ameriški zdravnik Jackson (leta 1841). Nekega dne je v svojem laboratoriju po nepazljivosti vdihnil klorovega plina in je instinktivno segel po steklenici z etrom, da bi s tem odgnal hude učinke klora. Uspelo je izvrstno in to ga je poveljalo preko nadaljnjih poskusov na lastni osebi do epohalnega odkritja, da postane človek po vdihavanju te pare neobčutljiv za bolečine.

Nadaljnje ugotovitve, ki so nam dale moderno tehniko narkoze, so prišle tudi preko takšnih poskusov. Tako se je dalo leta 1847 v Parizu prostovoljno narkotizirati 19 mlajših zdravnikov z etrom in operacija brez bolečin je s tem letom nastopila svojo triumfalno pot po svetu.

BANANA — PRENAŠALKA TIFUSA

Zanimivo sodno obravnavo so imeli te dni na Dunaju. Sidonija Meyerjeva je pojedla lansko leto s svojima rejencema banana, po kateri je obolela za paratifusom. S te žavo so ji rešili življenje, a zdravniki pravijo, da ne bo nikoli popolnoma zdrava, ker bo nosila v sebi stalno bacile te bolezni. Tudi otroka sta obolela, a brez resnih posledic.

Meyerjeva je tožila družbo, ki je importirala banana, za odškodnino 5000 šilingov. Zdravnik izvedenec je izjavil, da je brčkone banana zakrivila obolenje, da pa to ni popolnoma gotovo, ker je lahko tudi kakšno drugo živilo bilo vzrok infekcije.

Z ozirom na to izjavo je sodišče tožbo odklonilo, pri čemer je še poudarilo, da bi se prenos bacila izvril lahko tudi po navidez neoporečni banani in bi importirajoča tvrdka ne mogla ničesar proti temu.

Naročite se na "GLAS NARODA", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

JUNAKI ZNANOSTI

Poskus na živalih igra v moderni znanosti, zlasti v medicini, ogromno vlogo. Tisoče in tisoče človeških življenj so že rešile živali na ta način, da so se najprevo na njih preizkusili učinki novih lečil, novih operativnih postopkov ali kakšnih sumljivih snovi. Te živali plačujejo nova znanstvena spoznanja običajno s svojim življenjem in jih je šteti med mučenike in junake znanosti.

So pa primeri, v katerih za takšne eksperimente žival ne prihaja v poštev, ker bi bil rezultat z ozirom na človeka preveč nesiguren. V takšnih primerih so v prejšnjih časih pogostoma delali poskuse s težkimi zločinci, če so se proti plačilu osvoboditve sami javljali za nje. Danes je odpadlo tudi to in tako ne preostane raziskovalcu pogostoma nič drugega, nego da izvrši prve, negotove poskuse na samem sebi.

Sededa rezultat teh poskusov večinoma ni tragičen, vendar pa se neredko zgodi, da mora raziskovalec svoje dognanje plačati s svojim zdravjem in življenjem. Na vsak način zahtevajo podobni poskusi dosti požrtvovalnosti in junaštva v znanstvenikovi osebi.

Med vsemi boleznimi vročih dežel je rmena mrzlica menda najnevarnejša. 60 odstotkov vseh obolenj se je končalo s smrtjo, v nekem hudem letu je pobralo samo v nekih ozemljih Amerike preko 20.000 oseb. Če so te številke danes reducirane na minimum, je to samo posledica junaškega boja znanstvenikov proti tej bolezni. Vzemimo en primer: V začetku tega stoletja je ameriška vlada izbrala komisijo, ki naj bi rešila skrivnost rmenice mrzlice. Kubanski zdravnik Finlay je izrazil mnenje, da jo povzroča kakor malarijo piki komarjev. Dokaz za to ni bilo. Tedaj sta se ponudila dva člana komisije, da izvršita poskus na sebi.

Žuželkoslovec Lazear je vzredil komarje, pustil je, da so se nasrkali krvi bolnikov in se je dal po njih potem sam pičiti. Poskus ni imel nobenih posledic, ker so bile njegove premise pač napačne, kakor danes vemo, a vendarle je zahteval od njega dosti poguma. Isti poskus je izvršil na sebi bakteriolog Carroll in je tako težko obolel, da so ga komaj rešili. Potem so se javili za poskuse prostovoljci iz ameriške vojske. Marsikateri med njimi je podlegel, toda uspeh je bil ta, da smo o bistvu rmenice mrzlice poučeni in da ta bolezen danes pač ne zahteva toliko tisočev žrtve kakor nekoč.

Boj za operacije brez bolečin je zahteval istotako junakov in žrtve. Najodločilnejši poskus za uvedbo narkoze, ki se nam vidi danes sama po sebi umevna, je moral znanstvenik izvršiti isto tako na svojem telesu. To je bil ameriški zdravnik Jackson (leta 1841). Nekega dne je v svojem laboratoriju po nepazljivosti vdihnil klorovega plina in je instinktivno segel po steklenici z etrom, da bi s tem odgnal hude učinke klora. Uspelo je izvrstno in to ga je poveljalo preko nadaljnjih poskusov na lastni osebi do epohalnega odkritja, da postane človek po vdihavanju te pare neobčutljiv za bolečine.

Nadaljnje ugotovitve, ki so nam dale moderno tehniko narkoze, so prišle tudi preko takšnih poskusov. Tako se je dalo leta 1847 v Parizu prostovoljno narkotizirati 19 mlajših zdravnikov z etrom in operacija brez bolečin je s tem letom nastopila svojo triumfalno pot po svetu.

Posebno dosti junakov in žrtve je zahtevalo raziskovanje nevidnih radijevih in Röntgenovih žarkov, za katere v prvih časih ni bilo mogoče dobro vedeti, da imajo poleg dobrih lahko tudi strašne lastnosti. Nešteto učenjakov se je z njimi težko ožgalo in je izgubilo tudi življenje in kronika nam ve še danes poročati o takšnih tragičnih primerih. Toda preko teh žrtve stopa znanost do novih spoznanj in sad novih spoznanj so potem tisoči in tisoči ljudi, ki jim znanost reši zdravje in življenje.

Naročite se na "GLAS NARODA", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

... SKUPNA ... POTOVANJA

pod osebnim vodstvom

V LJUBLJANO SE VRŠE LETOS S SLEDEČIMI PARNIKI:

"ILE DE FRANCE" preko Havre — — — — — 28. JULIJA

Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane \$ 101.23
za tja in nazaj pa samo \$ 182.00

AQUITANIA preko Cherbourga — — — — — 29. JULIJA in 12. AVG.

Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane \$ 102.34
za tja in nazaj pa samo \$ 182.00

"EUROPA" preko Cherbourga — — — — — 9. AVGUSTA

Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane \$ 104.84
za tja in nazaj pa samo \$ 185.50

Kdor se je odločil za potovanje v stari kraj to leto, naj se takoj prihlasi in preskrbeli bomo vse potrebno, da bo udobno in brez vseh skrbi potoval.

PIŠITE ŠE DANES NA:

Slovenic Publishing Company

TRAVEL BUREAU

216 West 18th Street

New York, N. Y.

TRGOVINA Z BELIM BLAGOM

Pred kratkim se je vršil v Berlinu z dekleti. Zborovanje je sklicel mednarodni urad za pobijanje trgovine z ženskami in otroci ("International Bureau for the Suppression of Traffic in Women and Children") v Londonu. Povabljenih je bilo 21 držav, to je države, v katerih obstojijo posamezni odbori. Kongresa se je udeležilo 10 držav. Kljub temu ni zborovanje nič izgubilo na svoji veljavnosti. Poleg vlade sta odposlani na zborovanje svoje poslanke katoliška in protestantska cerkev. Prelat Lichtenberg je zastopal škofa dr. Schreierja. Govoril je s toplimi besedami o ženskem idealu, kakor si ga zamišlja katoliška cerkev po zgledu Marije Device. Katoliška cerkev se bori za čistost žene, zato ona toliko bolj sočustvuje z ženami, ki zaidejo v nesrečo, ki je v kvar njihovi duši in njihovemu telesu. Zato pozdravlja katoliška cerkev se posebno vsako stremiljenje za obrambo žene in otroka in upa, da bodo posvetovanju na kongresu sledili tudi primerni sklepi in dejanja. Ligo narodov je zastopal Švicar Max Habicht.

V zadnjem času ne govorijo mnogo več o trgovini z dekleti, kakor bi jo hoteli zamolčati. Dejstvo je, da ta trgovina bolj cvetne, kakor javnost splošno domneva. Po vsej Evropi zbirajo propadli ljudje dekleta in jih potem spravljajo na Balkan, v Afriko in Južno Ameriko. Tupatam zgine dekleta brez sledu za seboj. Starši sami so pogosto naprevidni in izročijo svojo hčerko tujcu, ki ji obljublja v svetu lepo mesto. Končno pa dekleta tragično konča.

V to poglavje spada tudi vprašanje prostitucije. Anglež Ewart Greaves je poročal o vseh teh vprašanjih in stavi tudi konkretne predloge. Po njegovem mnenju bi se morala odstraniti dolobna, po kateri so deležne mednarodnega varstva samo nedorasle ženske. Vse ženske bi morale biti deležne tega varstva in tudi tiste, ki prostovoljno privolijo v beg.

Na kongresu so ugotovili, da je prostitucija kot obrt nazadovala. To pripisujejo v prvi vrsti okolnosti, da nimajo moški zaradi gospodarske krize toliko denara, da bi si ga po želji privoščili nečednemu namenu. Opaža pa se, da se je tajna prostitucija bolj razpasla. Deloma je to v zvezi z odpravo javne prostitucije v nekaterih državah. Na kongresu so ugotovili, da je treba pričeti z obhajanjem ženske časti pri korenini. Dejstvo je, da slabo vpliva na mladino umazano leposlovje in da

to tudi pospešuje trgovino z dekleti. Nevarno so posebno knjižnice, katerim stoji na čelu ljudje, ki jim ni za moralna načela. Prav tako vpliva kvarno na mladino film.

Poročilo, ki ga je sestavila Liga narodov o trgovini z dekleti, je res žalostno, posebno na Kitajskem evete ta posel neprenehoma dalje. Ta trgovina je na Kitajskem tudi zakonito dovoljena in za poprečnega Kitajca sploh ne pomeni kakega zla. Edino moški je polnopraven: dekleta smatrajo že od njene rojstva dalje za sužnjce. Očetje, ki so zašli v dolge zastavljive hčerke v javnih hišah. Otroška pokorščina je posebno razvita na Kitajskem, zato se dekleta brez odpora vda želji starišev in stopi na pot, s kateri ni več povratka. Da, otrok je celo prepričan, da je njegova dolžnost, da uboga starše in da s svojim telesom pomaga pri rešitvi premoženja lastne družine.

Poročilo, ki ga je sestavila Liga narodov o trgovini z dekleti, je res žalostno, posebno na Kitajskem evete ta posel neprenehoma dalje. Ta trgovina je na Kitajskem tudi zakonito dovoljena in za poprečnega Kitajca sploh ne pomeni kakega zla. Edino moški je polnopraven: dekleta smatrajo že od njene rojstva dalje za sužnjce. Očetje, ki so zašli v dolge zastavljive hčerke v javnih hišah. Otroška pokorščina je posebno razvita na Kitajskem, zato se dekleta brez odpora vda želji starišev in stopi na pot, s kateri ni več povratka. Da, otrok je celo prepričan, da je njegova dolžnost, da uboga starše in da s svojim telesom pomaga pri rešitvi premoženja lastne družine.

Poročilo, ki ga je sestavila Liga narodov o trgovini z dekleti, je res žalostno, posebno na Kitajskem evete ta posel neprenehoma dalje. Ta trgovina je na Kitajskem tudi zakonito dovoljena in za poprečnega Kitajca sploh ne pomeni kakega zla. Edino moški je polnopraven: dekleta smatrajo že od njene rojstva dalje za sužnjce. Očetje, ki so zašli v dolge zastavljive hčerke v javnih hišah. Otroška pokorščina je posebno razvita na Kitajskem, zato se dekleta brez odpora vda želji starišev in stopi na pot, s kateri ni več povratka. Da, otrok je celo prepričan, da je njegova dolžnost, da uboga starše in da s svojim telesom pomaga pri rešitvi premoženja lastne družine.

Poročilo, ki ga je sestavila Liga narodov o trgovini z dekleti, je res žalostno, posebno na Kitajskem evete ta posel neprenehoma dalje. Ta trgovina je na Kitajskem tudi zakonito dovoljena in za poprečnega Kitajca sploh ne pomeni kakega zla. Edino moški je polnopraven: dekleta smatrajo že od njene rojstva dalje za sužnjce. Očetje, ki so zašli v dolge zastavljive hčerke v javnih hišah. Otroška pokorščina je posebno razvita na Kitajskem, zato se dekleta brez odpora vda želji starišev in stopi na pot, s kateri ni več povratka. Da, otrok je celo prepričan, da je njegova dolžnost, da uboga starše in da s svojim telesom pomaga pri rešitvi premoženja lastne družine.

PRAKTIČNI NASVETI ZA VROČINO

V dnevi pasje vročine je nemogoče ohladiti se popolnoma. Mogoče pa je odbijati učinke vročine, in Science Service nudi nekoliko umestnih nasvetov kako naj se to stori.

Za takojšnjo odhlajo: — Vtaknite roke v mrzlo vodo do komolca ali pustite, da jih tekoča voda oblije. Vsa kri v našem telesu se pretaka skozi roko vsakih nekoliko minut. Zato, ako voda je mrzla, se telo takoj ohladi na ta enostaven način.

Malo soli v pitni vodi: — Drobček soli v vodi, ki jo pijete, pomaga proti vročini, ako morate težko delati z mišicami v jako vročem vremenu. Telo se tedaj toliko poti, da izgublja preveč soli iz telesa, in telo se utruje celo do popolne ohlajenosti. Ta izguba soli je baje vzrok vročinski krčev, ki jih dostikrat trpijo rudarji, plavžarji in drugi, ki morajo delati ob neznojni vročini.

Ohlajevalne pijače: — Pijte mrzlo pivo, ledeni čaj ali limonado počasi. Pijače naj ne bodo premrzle. Mrzle jedi ali pijače, prehitro uživanje, utegnejo kvariti prebavo. Sploh zmernost v jedi in pijači in počasno uživanje pijače je pravilo, ki velja za vse leto, zlasti pa poleti.

Ohlaja potom izhlapevanja: — Mrzla kopel je najboljša za ohlajenje, pa naj bo voda toliko mrzla, kolikor morete prenašati. Na to naj se telo osuži brez otiralni-

ce. Ko voda izhlapeva, odjemlje vročino telesa in učinek je resnično ohlajevanje. To je iz istega razloga, da potenje ohlaja. Treba pa paziti, da ni prepiha, ko je telo mokro od vode ali potu. Drugače si človek nalezke kak revmatizem.

Primerna hrana v vročini: — Hrana je gorivo, ki kuri telo od znotraj. Zato treba jesti lahke jedi v vročih dnevih. Zlasti treba omejevati količino protejinskih jedi, ki dajejo telesu največ vročine. Glavne protejinske jedi so meso in jajca.

Primerna oblačila: — Ohlapna in prozorna oblačila so primerna za vročino, ker dovoljuje ohlajevanje. Tesna oblačila iz tesno prepletenih štof držijo vročino in vlažno plast zraka na vrhu kože. V vročini najboljša zaščita proti preveliki temperaturi telesa in vročinski kapi je ohlajevanje, ki je posledica ohlajevanja potu. Karkoli pospešuje to ohlajevanje, pomaga proti razvoju prevelike vročine v telesu. Iz tega sledi potreba lahkega ohlapnega in poroznega oblačila.

FLIS.

BOLGARSKI DAR DANČENKU

Odbor bolgarskoslovenske družbe v Sofiji je poklonil ruskem pisatelju Nemiroviču Dančenkcu iz rekega finda darilo 40.000 lejev v priznanje njegovim zaslugam za propagiranje solidarnosti in zedinjena med slovanskimi narodi.

Odbor bolgarskoslovenske družbe v Sofiji je poklonil ruskem pisatelju Nemiroviču Dančenkcu iz rekega finda darilo 40.000 lejev v priznanje njegovim zaslugam za propagiranje solidarnosti in zedinjena med slovanskimi narodi.

Odbor bolgarskoslovenske družbe v Sofiji je poklonil ruskem pisatelju Nemiroviču Dančenkcu iz rekega finda darilo 40.000 lejev v priznanje njegovim zaslugam za propagiranje solidarnosti in zedinjena med slovanskimi narodi.

Poziv!

Izdaja lista je v svest

z velikimi stroški. Mno

go jih je, ki so radi sla

bih razmer tako prina

deti, da so nas naprosili,

da jih počakamo, zato

naj pa oni, katerim je

mogoče, poravnajo na

ročnino točno.

Uprava "G. N."

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

DEŠČINA

ROMAN
IZ
ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

66

— Pedro, ki je bil že tedaj v službi tvoje matere in ki je edini imel nekaj zdravniškega znanja, je skrbel za mene, da sem okrecal in pri tem mu je zvesto pomagala Boni, ki je bila takrat še mlada žena. Ko me je po dolgih tednih vročice pustila in sem bil pri polni zavesti, sem videl angelško lepi obraz tvoje matere sklonjen nad menoj. Nasmeh se mi in v naročju drži majhnega otroka, ki je vedno žlobudral. Kot Madonna se mi je zdela tvoja mati in tvoje ne prestanto blebetanje mi je izvabilo prvi nasmeh.

— Tako dobrotno in sočutno so me gledale oči tvoje matere, da sem mislil, da sem v raju. Toda drugače o sebi nisem vedel ničesar: zopet je trajalo nekaj tednov, predno se mi je vrnil spomin in sem okrevljal. Ko sem mogel zopet jasno misliti, mi je tvoja mati prinesla moje listine in moj denar, katerega sem nosil v gumijevem mehurju na prsih. Tvoja mati je vse to spravila, in tako sem saj imel listine in precejšnjo vsoto denarja, ki mi jo je dal moj oče na beg. Ko vse to zagledam, se mi je polagoma dvignila megla pred očmi in vse mi je bilo jasno, kaj je bilo skrivnega za-pragom mojega spomina. Tvoja mati mi je povedala, da sta potekla dva meseca, odkar me je našla v morju. Zopet sem vedel, da je parnik, s katerim sem hotel pobegniti ležal na dnu morja.

— Pozneje sem tudi iz časopisov izvedel, da sta bila rešena samo en mornar in krmar. Toda o moji rešitvi ni bilo znano nobene-mu človeku in tako sem vedel, da me moj oče že dva meseca obžaluje kot mrtvega. In tedaj se mi je zdela, da moram kot pokoro za svoj prestopel prevzeti nase, da me še dalje smatrajo za mrtvega. Rekel sem si, da bo oče premagal svojo bolečino za mene, in da je zanj mogoče bolj tolažljivo, da misli, da sem mrtev, kot pa da bi mislil, da se moram kot ubijalec brez miru potikati po deželah in morjih. Vedno sem se bolj poglubil v to misel ter sem se sveceno zaobljubil, da vzamem na sebe pokoro in se sam kaznujem za svoj čin. Ako tedaj ne bi bil tako brez vsake moči, kdo ve, ako bi se kdaj sam pri sebi kaj takega zaobljubil. Toda storil sem to — in — kakor mi je bilo včasih težko, sem držal.

— Moj oče je bil ponosen, pošten mož, in samo zato, ker me je zelo ljubil, mi je tedaj protipostavno pomagal k begu. Pozneje sem bral v nemških časopisih, da je sodnijsko postopanje proti meni ustavljeno, ker nisem več živ. To me je še bolj potrdilo v mojem sklepu, da še dalje veljam za mrtvega. Tako je saj mogel moj oče zopet nositi svojo glavo pokonci. Kot ravnatelj velikih Rodenbergovih tovarn se mu ni bilo več treba bati, da bo njegov sin prišel nekega dne v ječo. Takrat sem v svoji žalosti mislil, da bom svoje-mu očetu, ko je že enkrat prebolel, mojo izgubo, napravil dobroto, ako se sam črtam iz življenja. Pozneje so se mi sicer pojavili dvomi, toda zaobljubil sem se in sem svojo zaobljubo hotel za vsako ceno držati. Tako gotovo, kot sem zakrivil smrt onega človeka, tako gotovo sem hotel biti za svoje ljudi mrtve. Kajti imel sem še eno sestro, ki je imela dva otroka in eno starejšo sestro, ki je malo pred mojim begom iz domovine pri neki železniški nasreči izgubila življenje, kar je tudi moja mater vrglo v pregledni grob, ki je zapustila tudi dva otroka. Ta dva otroka sta bila vzgojevana v hiši mojega očeta in tolažil sem se v upanju, da bo sin moje najstarejše sestre mojemu očetu nadomestil izgubljenega sina.

— Vse to sem povedal tvoji materi in rekla mi je, da je vse to izvedela iz mojega govorjenja v vročici. Tako dobrotno in ljubeznivo me je tolažila, da sem opustil željo, da bi umrl in sem skušal, da se v življenju zopet povzpnem. Povedal sem ji tudi, kaj sem si zaobljubil, ter sem jo prosil, da mi pomaga, da moj oče ne bi ničesar izvedel o moji rešitvi. Ni mi oporekala, pokazala mi je dobro razumevanje za moje duševne boje ter mi nato predlaga, da grem z njo na haejendo, kjer bom našel lahko delo in kjer bom mogel popolnoma okrevati.

— Moje sreče je bilo že takrat tako navezano na njo, da bi me zelo bolelo, ako bi se moral ločiti od nje. Povedala mi je, da je pred nekaj meseci izgubila svojega moža, povedala mi je tudi, da je postala samo iz hvaležnosti žena tvojega očeta in mi je dala spoznati, da zelo potrebuje moškega varstva in pomoči, češ, da je šama s svojim otrokom v tuji deželi in da ima okoli sebe samo črne služabnike, ki so ji sicer vdani, da pa pri vsem tem zelo občuti svojo osamelost.

— Tako sem šel s tvojo materjo na "Armado" ter sem pričel popolnoma novo življenje. Zelo sem bil srečen, ko sem po kratkem času mogel tvoji materi pokazati svojo hvaležnost s tem, da sem s svojim inženirskim znanjem, pri jahanju skozi skalovje odkril srebrno žilo. Takoj mi je verjela, da so na njenem posestvu skriti ogromni zakladi ter je brez odlašanja dala na razpolago velik del svojega premoženja za ustanovitev srebrnega rudnika. Velikodušno mi je tudi ponudila, da naj bom kot odkritelj srebrne žile deležen dobička in naj bom vodja celega podjetja. Kar sem imel denarja, sem tudi vložil v podjetje in tako sem si mogel tudi za sebe pridobiti precejšnje premoženje, kar mi je bilo tem ljubše, ker sem tako postal neodvisen od tvoje matere. Sicer se pleti meni ni nikdar kazala, da je minog bogatejša od mene in da mi je izkazala brezštevne dobrote, toda noben možki nima rad, da bi se moral kaki ženski za kaj zahvaljevati.

— Da mi je tvoja mati podarila svojo ljubezen, smatram samo za nezasluzeno dobroto usode. Zdelo se mi je, kot da mi je nebo sprejelo mojo zaobljubo kot pokoro za uničeno življenje in kakor da morem sedaj zopet biti srečen. Ker mi je tvoja mati naklonila svojo ljubezen in mi je zaupno podala roko k življenjski zvezi, sem sklenil, da položim vse svoje znanje v njeno službo in živim samo še za njo. In napravila me je neizmerno srečnega.

Ginjen umolkne in za nekaj časa zapre oči. Dolorec sedi popolnoma mirno ter ga ljubeznivo in sočutno pogleduje. Šele čez nekaj časa položi svojo roko na njegovo ramo.

— Papa!

Ludvik se vzravna in ji priklama.

— Da, Dolo, tudi ti si mnogo pripomogla, da mi je v življenje, ki mi je bilo že skoro razbito, zopet prišlo solnce in svetloba. Postala si moj ljubi otrok in kadar sem te imel v svojem naročju in si mi vriskaje klicala: "Rada te imam, papa", tedaj sem mogel pozabiti vse, kar se mi je še včasih dvigalo iz preteklosti. In — ko sem po neizmerno srečnih letih izgubil tvojo mater, si mi bila zopet ti edina tolažba in pomoč. Hvala ti, Dolo!

Ponudi ji roko in Dolorec mu smeje položi roko vanjo.

— Hvaležna sem ti, da si meni tako dober oče.

— No, potem sva si enaka, hčerka moja. Kmalu po moji rešitvi se je pričela velika svetovna vojna in rad bi šel v domovino, da bi se ji stivil na razpolago, ko bi bilo mogoče priti čez mejo, ne da bi bil vjet. In — zadrževala me je tudi ljubezen do tvoje matere. Tedaj sem si govoril v tolažbo, ako bi bil ostal doma, bi me moj oče vendarle najbrže izgubil v vojni.

(Dalje prihodnjik.)

POTOMEC KRALJA MATJAŽA

BEOGRAD, v juniju.

Se kralj Matjaž oženil je...
(Nar. pesem.)

Ko bi vsaj vedeli, kje pravzaprav spi! Toda je tudi s to stvarjo ravno tako, kakor z vsemi drugimi našimi slovenskimi zadevami: Koliko glav, toliko misli. Koroški Poljanci ga imajo pod Peco, Rožani pod Šenturško goro nad Gosposvet-skim poljem, Zilani pa pod Dobračem ali pa pod Jeko. Podravci nižje doli pravijo, da je pod Podorjem ali pod Bočem, Savinci pa pod Mrzlico. Za Gorenjce spi pod Stolum, Storžičem ali Zaplato, sorški poljanci bi ga najrajši imeli pod Šmarno ali pa Šmarjetno goro, Barjani pa pod Krimom. Noranji pa naposled menijo, da bo pač pod Javornikom, Nanosom ali pa Snežnikom. V soški dolini pa bi govorili o Porenzu in Krnu. Torej, kje? In je res važno to vprašanje, ker bi bilo nujno potrebno, da se najde junak, ki bi stopil v votlino pod goro in potegnil meč iz nožnice. Čeprav ne popolnoma, pa vsaj toliko, da bi se prebudil kralj Matjaž. Sicer tudi še danes letajo črni tiči nad našo zemljo, toda kralj Matjaž bi bil gotovo toliko prijaznejši, da bi odgovoril junaku, če bi ga vprašal, kaj je pravzaprav s tistim njegovim potomcem, ki baje danes živi v Beogradu. In še tem bolj, ko so danes razmere pač precej drugačne, kakor so bile tedaj, ko je gora zagrnila kralja Matjaža z njegovo vojsko, in bi se znal najti kak svetotrošni župnik, kak kraški veljak ali celo kak cerknijski gošec, ki bi tega njegovega domnevenega potomca kar tjavden od klicaj za kralja slovenske republike, ne da bi se prepiral, ali je res potomec našega kralja Matjaža ali ne. Zato je dejansko nujno potrebno, da se nezmotljivo ugotovi, pod katero našo goro spi kralj Matjaž. Da se morda skrije anketa naših narodnih pismonikov v ta namen, morda h "Kolovratu" v Ljubljani. Junakov, ki bi šli buditi kralja Matjaža, ko bi se ugotovilo, kje ga najdemo, bi potem gotovo ne manjkalo. Dotlej pa naj bi, kar se fice baje v Beogradu živečega potomeca kralja Matjaža, nekoliko pobavili z naslednjimi podatki.

V Beogradu živi ruski begunec, libvši general ruske carske vojske, Aleksej Vladimirovič Korvin - Krukovskij, kot skromen dnevninar na beograjski železniški postaji, ki trdi, da je direkten potomec kralja Matjaža Korvina, našega kralja Matjaža, sina Ivana Hunyadyja, v srbski narodni pesmi opevanega pod imenom Sibirjanin Janka. Matjaž, drugega sina Hunyadyjevega, je z njegovim starejšim bratom Vladislavom, kralj Vladislav dal po smrti njihovega očeta v ječo v budimski trdnjavi kot zarotnika proti kraljevi oblasti. Vladislavu so odsekali glavo, Matiji je pa kot mlademu dečku kralj prizanesel. Matija je v ječi — tako pripoveduje bajka — popolnoma udomačil krokarja, tako da je po njem poslal svojo mater prstan, po katerem je spoznala, da je še živ. Zato so potem Korvini imeli v svojem grbu krokarja s prstanom v kljuni. In tudi priimek Korvin (corvus - krokar, Corvinus) spominja tega bajeslovnega dogodka.

Kakor trdi Aleksej Vladimirovič Korvin-Krukovskij se je kralj Matija Korvin oženil štirikrat. Četrta žena mu je rodila Ivana (Janoša), ki je imel naslov grofa Hunyadyja vojvode Liptavskega. Kralj Matija ga v svoji oporoki naveda kot edinega sina, kateremu pripada ogrski prestol. Toda Ivan ni postal kralj ogrski, pač pa vojvoda v Bosni. Oženil se je z Beatrico Frankopansko leta 1496. in se je iz tega zakona porodil sin Kristof (Krištof). V 18. stoletju se je ta rodovina preselila na Poljsko, ker je bila v rodovinskih zvezah s poljskimi kralji in potem s kneževsko rodovino Slepovron, katerih grb se je pridružil grbu Korvinov. Iz Poljske so predniki Alekseja Korvina-Krukovskega prešli v Rusijo in je rodovina bila vpisana v plemiških knjigah nižjorodske gubernije. Dolga leta so se tožili z rusko vlado zaradi posestev in naslova, kar se jim je priznalo šele tik pred rusko revolucijo.

Aleksej Vladimirovič Korvin - Krukovskij izjavlja, da si vkljub svojemu direktnemu potomstvu po

kralju Matiji Korvinu nikakor ne prisvaja kakih pravic do ogrskega prestola, češ, da bi bilo vse to nemumno. Pripominja pa, da se je pred leti madžarsko poslanstvo v Beogradu zanimalo zanj in njegovo rodbino, da pa je pozneje vse to minilo. Zelo rad pa pripoveduje, da ga neki beograjski obrtnik, po rodu Madžar, vse od tistega časa, ko se je razneslo v javnosti, da je potomec kralja Matije Korvina, stalno spremlja kot nekaj opreda in moli zanj.

Aleksej Vladimirovič Korvin-Krukovskij pa seveda ne ve, kaj je bil kralj Matija Korvin nam Slovincem, to se pravi, davnim našim pradedom, in da z vso svojo vojsko spi pod neko našo goro za katero se, kakor enano, ne ve točno, toda pe eno ali drugo pa prav gotovo. In res čudno, da se še ni našel Slovincem, ki bi mu povedal to, in tudi ne drug, ki bi ga spremljal tako vdano, kakor ga spremlja oni Madžar. Sicer pa še ni vseh dni konec, in če se zgodi, da Aleksej Vladimirovič Korvin-Krukovskij, s Korvinskimi krokarjem, ki drži prstan v kljuni, v grbu pride na Gorenjsko, ni morda izključeno, da bi dovolj takih opred. Saj črni tiči še letajo nad našo zemljo in se kralj Matjaž sam nikakor neče prebuditi.

Ko je prišla v javnost ta lepa storija o potomcu kralja Matjaža, so se začeli baviti žnjo tudi možje, ki so dobro podkovani v zgodovini. Pod njihovim znanstvenim drobnogledom se je pa potem stvar pokazala precej drugačna. Ugotovilo se je, da bi se bil Matija Hunyady moral poročiti z Elizabeto, hčerko grofa Urha Celjskega in Katarine, hčere smederškega despotu Jura Brankovića. Zaročje se je izvršilo leta 1451., ko je imel Matija komaj poldvajseto leto starosti. Do poroke pa ni prišlo, ker je Elizabeta umrla še kot otrok. Ko je bil leta 1458. izvoljen za kralja, se je še istega leta zaročil s Kunigundo Katarino, hčerjo češkega kralja Jurja Podjebrada, poročil pa se je žnjo šele leta 1463., ker je bila ob zaročju še otrok. Ta prva njegova žena pa je že naslednjega leta umrla na porodu.

Kralj Matija je nato iskal rodovinske zveze s Habsburžani s cesarjem Friderikom III., želeč za ženo njegovo hčer, pa je opustil to misel in si zaželel hčer kneza Friderika Brandenburgskega, čemur pa so se uprli ogrski velikaši. Kralj se je nato začel pogajati za roko Hippolite Sforza, hčere milanskega vojvode, pa je stvar pokvarila beneška vlada. Ponesrečil se mu je tudi poizkus, da bi si dobil za ženo Margareto Saksonsko. Ravno tako je splavala po vodi ženitev s hčerjo poljskega kralja Kazimirja. Tedaj pa se je kralj Matija seznanil v Vratislavi (1469.) s hčerko vratislavskega mestnega župana, Barbaro Krebilovo. Kralj se je tako zelo zalubil vanjo, da jo je vzel s seboj v Budim, kjer mu je leta 1473. porodila sina Ivana. Vse to pa vendar ni zadrževalo kralja, da bi se ne iskal neveste, zakonite žene, katero je naposled našel na sicilijskem dvoru, Beatrico, drugo hčer kralja Ferdinanda I.

V pomladi leta 1476. je kralj Matija poslal svoje svate po nevesto. Bilo jih je nič manj kot 800 konjenikov. Svatovski sprevod je šel iz Napolia navzgor po vsej Italiji, skozi Furlanijo, preko Gorice, po Vipavski dolini preko Kranjske in Štajerske na Ogrsko, do Stolnega Beograda, kjer je svatov pričakoval kralj Matija. To svatovsko potovanje je tako živo ostalo v spominu našemu narodu, da je zapel pesem o ženi kralja Matjaža, in ta sicilijska Beatrice je naša — Alencijska kraljica! In bila je res "mlada devičica", saj je štela komaj 19 let, dočim jih je imel kralj Matjaž tedaj že skoraj 40.

Barbara se je s svojim sinom že pred kraljevo poroko umaknila izpred kraljevih oči. Toda tri leta pozneje, ko je zakon s Sicilijsko ostal brez poroda, je kralj Matija zopet poklical Barbaro v Budim. Leta 1479. je, v namenu, da ga pozneje proglasi za svojega naslednika, dal svojemu in Barbarinemu sinu Ivanu naslov grof Hunyadyja in vojvode Liptavskega ter mu prestopil ogromna posestva. Ko je leta 1485. kralj Matija zavzel Dunaj, je javno izpovedal, da bo svojega prisotnega nezakonskega sina Ivana proglasil za svojega naslednika. Vse

to pa nikakor ni bilo vseč ogrskim velikašem, še manj pa kraljici Beatrici, ki bi se bila sama rada polastila kraljevske oblasti. Ko je leta 1490. kralj Matjaž nenadoma umrl na Dunaju — zgodovina pravi, da ga je zadela kap; trdi pa se tudi, da je bila njegova smrt posledica strupa, ki mu ga je dala sama kraljica — je bil Ivan star komaj dobrih 17 let in si proti vsem mnogoštevilnim nasprotnikom, zlasti pa kraljici in madžarskim velikašem, ni mogel priboriti ogrskega prestola. Ponujali so mu krono bosenskega kralja, potem banstvo na Hrvaškem, če bi se odrekel ogrski kroni, toda ni hotel pristati na te ponudbe. Vzel je vse kraljevske insignije in dragocenosti in s svojimi pristasi krenil proti jugu. Med potjo pa ga je zaustavil vojvoda Stefan Bathory ki mu je odvzel vse. Medtem pa se je tudi rešilo vprašanje ogrske kraljevske kroni. Večina velikašev je bila za češkega kralja Vladislava, in ta, da bi se izbežal najnevarnejšega tekmeca, kraljice vdove Beatrice, se je poročil žnjo. Poroka se je izvršila v kraljevem stanovanju v budimskem gradu v prisotnosti majhnega števila velikašev, kar je kralj Vladislav takoj po izvolitvi za ogrskega kralja zelo sprtno izbral v svojo korist, češ, da ta zakon ni velaven. Ta spor se je vlekel vse do leta 1500., ko je papež Aleksander VI. naposled d-jansko razveljavil ta zakon. Beatrice se je nato vrnila v Napolj, kjer je umrla leta 1508.

Ivan Korvin, nezakonski sin in edini potomec kralja Matjaža, ki je spoznal, da je zaman vse njegovo prizadevanje, da bi zasedel prestol svojega očeta, se je mirno podvrnil kralju Vladislavu, ki se zato ni dotikal njegovih velkih posestev in naslovov. Leta 1496. se je poročil z Beatrico Frankopansko, ki je bila po materi v bližnjem sorodstvu s kraljico Beatrico, drugo soprogo njegovega očeta. Leta 1489. je dobil banstvo Hrvaške in Slavonije z dedno pravico. Kot ban se je mnogo vojskoval s Turki, v začetku srečno, pozneje pa precej nesrečno. Zaželel si je tudi časti ogrskega palatina, kar so mu pa zopet preprečili zavidni velikaši. Umrl je proti koncu leta 1504. ali v začetku 1505. star še 32 let.

Iz zakona vojvode Ivana Korvina z Beatrico Frankopansko sta se rodila dva otroka: vojvoda Kristof (Krištof), ki pa je umrl leta 1505. v starosti 8 let, in hči Elizabeta, katere se omenja z materjo Beatrico v letu 1505., potem pa nikdar več.

Z malim vojvodom Krištof Korvinom je izumrla rodovina Korvinov v nezakonskem moškem rodu. Zakonskega rodu po kralju Matjažu pa ni bilo, ker mu je prva žena umrla na porodu, druga pa splah ni imela poroda.

Če sedaj primerjamo trditve Alekseja Vladimiroviča Korvina-Krukovskega s temi zgodovinskimi podatki, vidimo, da so si zelo naskrži. Praded rodbine Korvin-Krukovskega, Janoš (Ivan, grof Hunyady in vojvoda Liptavski, naj bi bil sin četrte žene kralja Matjaža. Kralj Matjaž pa je imel samo dve zakonski ženi in nič zakonskih potomcev. Ivan Hunyady vojvoda Liptavski je bil njegov nezakonski sin, pa je tudi njegov rod izumrl v moškem kolenu z njegovim osemletnim sinom Krištofom, ki pač ni zapustil potomcev. Kako naj bi se bila potem ta rodovina, ki je splah ni bilo, v 18. stoletju preselila iz Bosne, ki je bila tedaj že zdavnaj vsa turška, ali iz Ogrske ali odkod drugod na Poljsko? In kar je še prav posebno značilno: v storiji Alekseja Vladimiroviča Korvina-Krukovskega zija velikanska vrzel od smrti Janoša Hunyadyja, torej od začetka 16. pa vse do 18. stoletja. Janošev sin Krištof se samo omenja, potem pa dvestoletna praznina, dokler se rodovina ne pojavi na Poljskem.

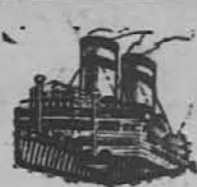
Storija Alekseja Vladimiroviča Korvina-Krukovskega o potomstvu kralja Matjaža je potemtakem — ničeva, dasi ima njegova rodovina v svojem grbu Korvinskega krokarja s prstanom v kljuni. Da bi se mu pa ne delala krivica — njegov rodovnik, kakor je on sam napovedal, je vsekako nemogoč — bi se kvečjemu dali pripustiti, da se je morda nezakonski ženski rod kralja Matjaža raztegnil na Poljsko po potomeh hčere Ivana Korvina, Elizabete, o kateri pa po letu 1505., kakor zgoraj povedano, ni nikakršne omenbe več. Vsaj kolikor je znano, ne, če bi se Alekseju Vla-

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

11. julija:
Bremen v Bremen
12. julija:
New York v Cherbourg
Olympic v Cherbourg
14. julija:
Champlain v Havre
Rotterdam, Rotterdam
15. julija:
Rex v Genoa
Berengaria v Cherbourg
18. julija:
Leviathan v Cherbourg
19. julija:
Manhattan v Havre
Albert Ballin v Cherbourg
20. julija:
Majestic v Cherbourg
21. julija:
Lafayette v Havre
Europa v Bremen
Statenland v Boulogne
26. julija:
Hamburg v Cherbourg
Pres. Roosevelt v Havre
27. julija:
Bremen v Bremen
28. julija:
Vendram v Boulogne
De France v Havre
29. julija:
Vulcania v Trst
Aquitania v Cherbourg

2. avgusta:
Washington v Havre
Deutschland v Hamburg
4. avgusta:
Olympic v Cherbourg
5. avgusta:
Champlain v Havre
Conte di Savoia v Genoa
Berengaria v Cherbourg

V JUGOSLAVIJO

Preko Havre NA HITREM EKSPRESNEM PARNIKU

ILE DE FRANCE

28. JULIJA

19. Avgusta — 5. Septembra

PARIS

11. Avgusta — 9. Septembra

CHAMPLAIN

11. Julija (epolnoči)

NIZKE CENE DO VSEH DELOV

JUGOSLAVIJE

Za pojasnila in potne liste vprašajte naše pooblaščenice agente

French Line

19 STATE STREET, NEW YORK

V JUGOSLAVIJO

Moderna udobnost in neprekosljiva posrežba v vseh razredih. Tedenska oplopl. Ja iz New Yorka... Pripravne in hitre železniške zveze iz Hamburga

ZMERNE CENE

Pojasnila vam da vsak lokalni agent ali

HAMBURG-AMERICAN LINE

39 BROADWAY, NEW YORK

Vsakourstne

KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVEŠTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

POPOLEN CENIK JE PRIROČEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

dimirovič Korvinu-Krukovskemu posrečil dokaz, da izhaja iz tega rodu, potem bi mu vendarle mogli verjeti, da je res potomec kralja Matije Korvina, našega kralja Matjaža, čeprav po precejšnjih ovinkih,